

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๗๐

วันจันทร์ ที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตกุล	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุ่มาวงศ์	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สัมพันธ์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางจุรี วิจิตรวาทการ	(ลาการประชุม)
๒. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่ริน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนรัตน์ ลีวิโรจน์

๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

๔. นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางสาวกมลกานต์ ศรสุวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๖๙ วันศุกร์ ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมาสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ และหน่วยงานของรัฐ ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ มายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงขอให้นำข้อเสนอแนะทั้งหมดที่มีอยู่ และข้อเสนอแนะที่อาจจะมีการเสนอเพิ่มเติมในอนาคต ส่งให้กับเลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อรวบรวม เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับใด และปรากฏว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นมีข้อเสนอแนะจากภาคส่วนต่างๆ ก็ให้เลขานุการกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หรือฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแจ้งต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ หากมีข้อเสนอแนะส่งไปยังคณะกรรมการที่พิจารณาศึกษาหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นโดยตรง ให้คณะกรรมการแจ้งต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทราบว่าคณะกรรมการได้นำไปประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

นอกจากนี้ ในประเด็นองค์กรอิสระที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ควรกำหนดให้มีการประชุมหารือร่วมกันเพื่อวางแผนแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในประเด็นดังกล่าวได้นำไปบัญญัติไว้ในบททั่วไปของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งในร่างมาตรา ๕/๑ แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องนำไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับที่องค์กรอิสระมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มตั้งแต่ร่างมาตรา ๔๓ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ การจ่ายค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พัก ของบุคคลใดที่ศาลเรียกมาในการไต่สวน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาคดีของศาล ให้เป็นไปตามประกาศของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๔๓

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ คู่กรณี พยานในส่วนที่เกี่ยวกับคำเบิกความของตน หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสีย โดยชอบหรือมิเหตุผลอันสมควรก็ดี อาจร้องขออนุญาตต่อศาลเพื่อตรวจดู ขอดัดสำเนา และขอสำเนาที่มี

คำรับรองความถูกต้องของเอกสารในสำนวนคดีได้โดยศาลจะเรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้อีก ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๔

ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการจำหน่ายคดี

“ส่วนที่ ๒

การยื่นคำร้องและการจำหน่ายคดี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้องและการจำหน่ายคดี โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๕

“มาตรา ๔๕ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง

(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะ

ให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงาน คดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้อง เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง

ในการดำเนินการสอบสวนพิจารณา ผู้ร้องจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะให้ ทนายความหรือบุคคลอื่น ซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบ ฉันทะได้ยื่นคำร้องหรือดำเนินคดีแทนผู้ร้องได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๒) ควรคำนึงถึงประชาชนที่ไม่ทราบว่ารัฐบาลดำเนินการ ชัดต่อรัฐธรรมนูญในมาตราใด การกำหนดให้ผู้ร้องต้องระบุเลขมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องไว้ในคำร้องในลักษณะเดียวกับการยื่นคำร้องในคดีอาญา หากผู้ร้องระบุเลขมาตราผิดก็จะส่งผล ให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยคำร้องนั้นได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๔๕

มาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือองค์การอิสระนั้น เป็นผู้ยื่นคำร้อง โดยจัดทำเป็นคำร้องพร้อมความเห็นและเอกสารประกอบตามข้อกำหนดของศาล

การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๒ ของรัฐธรรมนูญ ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลโดยจัดทำเป็นคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามข้อกำหนดของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดข้อยกเว้นไว้โดยหากเป็นส่วนราชการให้สามารถจัดทำเป็นหนังสือราชการแทนการยื่นคำร้องได้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า การที่ศาลกำหนดให้ยื่นคำร้องก็เพื่อให้ปรากฏเป็นหลักฐานว่ามีการยื่นคำร้อง เพื่อประโยชน์ในการเขียนคำวินิจฉัยของศาล ทั้งนี้ อาจกำหนดให้หนังสือราชการเป็นรูปแบบหนึ่งของคำร้องก็ได้

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสาม ดังนี้ “การขอให้ศาลพิจารณาโดยคณะรัฐมนตรี วุฒิสภา รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร ศาล องค์การอิสระ อาจทำเป็นหนังสือราชการลงนามโดยผู้มีอำนาจในการลงนามหนังสือนั้นก็ได้อ แต่ต้องมีสาระสำคัญตามมาตรา ๔๕ (๒) (๓) และ (๔) และจะให้ถือว่าหนังสือราชการนั้นเป็นคำร้องก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๔๖

มาตรา ๔๗

“มาตรา ๔๗ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ยื่นคำร้องต่อศาลภายในหกเดือนนับแต่วันที่มิสิทธิยื่นคำร้อง

การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิทางศาลตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วแต่กรณี

การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นการกระทำได้ต่อไปนี้

(๑) การกระทำที่เป็นการใช้อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐ และ หมวด ๑๑

(๒) การกระทำที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๐

(๓) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการฝ่ายตุลาการ รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(๔) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๒

(๕) การกระทำของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๙

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๔๕ แล้ว ต้องระบุการกระทำที่อ้างว่าเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของตนโดยตรงว่า เป็นการกระทำใดและละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างไรให้ชัดเจน รวมทั้งเหตุที่ไม่อาจใช้สิทธิตามวรรคสองได้แล้วด้วย

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้องตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ในร่างรัฐธรรมนูญได้ตัดอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว เหตุใดจึงนำมากำหนดไว้ในร่างมาตรานี้อีก

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เป็นการบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แต่ในร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้ตัดอำนาจดังกล่าวแล้ว

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคสองอาจไม่สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ และเสนอเรื่องการพิจารณาร่างมาตรานี้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเรื่องการพิจารณาร่างมาตรา ๔๗

มาตรา ๔๘

“มาตรา ๔๘ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนศาลมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีกรณีที่จะวินิจฉัยเกี่ยวกับตัวผู้ร้องเพียงเรื่องเดียวคือเรื่องคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งแม้ผู้ร้องถึงแก่ความตายศาลก็ยังสามารถวินิจฉัยต่อไปได้

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า กรณีที่การวินิจฉัยจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม สมควรหรือไม่ที่ศาลจะสั่งจำหน่ายคดี และกรณีคำร้องใดไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ควรให้เป็นอำนาจของศาลที่จะสั่งจำหน่ายคดี หรือให้ศาลสั่งจำหน่ายคดีเลยหากเห็นว่าเมื่อพิจารณาแล้วจะไม่เป็นประโยชน์

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเรื่องการพิจารณาร่างมาตรา ๔๘

มาตรา ๔๙

“มาตรา ๔๙ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่นคำร้อง และถอนคำร้อง นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องการจัดทำคำร้องไม่ควรมีเงื่อนไขหรือขั้นตอนมากเกินไป จึงไม่สมควรเปิดกว้างโดยเห็นควรให้ไปกำหนดไว้ในข้อกำหนดของศาล

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเรื่องการพิจารณาร่างมาตรา ๔๙

ส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี

“ส่วนที่ ๓

องค์คณะและการพิจารณาคดี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อส่วนที่ ๓ องค์คณะและการพิจารณาคดี โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดีและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วย ตุลาการไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

ตุลาการซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณาในเนื้อหาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น หากมีปัญหาว่าตุลาการคนใดร่วมในการพิจารณาในเนื้อหาคดีนั้นหรือไม่ ให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยก่อนที่จะ ดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติในลักษณะให้ตุลาการทุกคนต้องร่วมกันพิจารณาและทำ คำวินิจฉัย เว้นแต่มีเหตุถูกคัดค้านหรือมีเหตุจำเป็นอื่น ทั้งนี้ องค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณาคดีควรมี ไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความว่า “ตุลาการซึ่งมิได้ร่วมในการพิจารณา ในเนื้อหาคดี ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น” หมายความว่าตุลาการจะต้องร่วมนั่งพิจารณาคดี ทุกครั้งใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรตัดความในวรรคสองออกทั้งวรรค เนื่องจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีอย่างผู้พิพากษาศาลยุติธรรม เพราะคดีส่วนใหญ่ในศาลรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องพยาน เอกสารมากกว่าพยานบุคคล หรือการสืบหาข้อเท็จจริง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องร่วมในการ พิจารณาในเนื้อหาคดีนั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๑

“มาตรา ๕๑ กรณีมีคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยเรื่องใด ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้ง ตุลาการไม่น้อยกว่าสามคน เป็นตุลาการประจำคดี เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๒๕๖ (๙) ของรัฐธรรมนูญ หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้งตุลาการทั้งคณะเป็นตุลาการประจำคดี

ในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่หรือไม่สามารถ ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ศาลมอบหมายตุลาการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แต่งตั้งตุลาการประจำคดีแทน

ให้ตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าของสำนวน มีอำนาจพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัย ตามมาตรา ๕๓ และออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดี คำสั่งของตุลาการประจำคดีให้ถือเสียงข้างมาก”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องแต่งตั้งตุลาการทั้งคณะเป็นตุลาการประจำคดี และตุลาการประจำคดีคือตุลาการเจ้าของสำนวนใช่หรือไม่ ถ้าตุลาการประจำคดีคือตุลาการเจ้าของสำนวน หากมีตุลาการเจ้าของสำนวนหลายคนจะทำงานอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า เหตุที่ต้องแต่งตั้งตุลาการทั้งคณะเป็นตุลาการประจำคดีเนื่องจากคดีนั้นมีความสำคัญ ตุลาการประจำคดีคือตุลาการเจ้าของสำนวน และกรณีมีตุลาการประจำคดีหลายคนจะการทำงานร่วมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การแต่งตั้งตุลาการตามวรรคหนึ่งควรต้องมีกำหนดระยะเวลา สำหรับความในวรรคสามนั้น สิ่งที่ควรพิจารณาคือหากไม่ได้เสียงข้างมากจะดำเนินการทำคำวินิจฉัยอย่างไร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕๑

มาตรา ๕๒

“มาตรา ๕๒ กรณีมีคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๒๕๖ (๙) ของรัฐธรรมนูญ หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสามวันนับแต่วันที่ศาลได้รับคำร้อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ศาลตามร่างมาตรานี้ หมายถึงตุลาการสามคน หรือตุลาการเก้าคน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนนั้น หมายถึงการไต่สวนฉุกเฉินใช่หรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ศาลในที่นี้คือตุลาการเก้าคน นอกจากนี้ กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่ใช่เป็นเรื่องของการไต่สวนฉุกเฉิน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หลักในการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญคือต้องพิจารณาครบองค์คณะ แต่เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ศาลอาจตั้งองค์คณะย่อยเพื่อไปศึกษาและให้ความเห็นเบื้องต้นต่อองค์คณะใหญ่เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย โดยองค์คณะย่อยจะไม่มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัย สำหรับกรณีตามร่างมาตรา ๕๒ จะต้องเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นเร่งด่วนจึงให้องค์คณะใหญ่พิจารณาวินิจฉัย ซึ่งจะแตกต่างจากร่างมาตรา ๕๓ ที่ให้ศาลตั้งองค์คณะย่อยไปศึกษาได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๕๒

มาตรา ๕๓

“มาตรา ๕๓ ให้ตุลาการประจำคดีตามมาตรา ๕๑ มีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

กรณีตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นฟ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล

หากศาลไม่เห็นฟ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่า เมื่อตุลาการประจำคดีมีความเห็นว่าควรรับคำร้องหรือไม่ควรรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว จะต้องเสนอเรื่องต่อที่ประชุมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคหนึ่งกำหนดไว้เฉพาะกรณีที่ตุลาการประจำคดีมีคำสั่งรับคำร้อง และไม่ได้กำหนดถึงกรณีที่ตุลาการประจำคดีมีคำสั่งไม่รับคำร้อง ส่วนความในวรรคสองนั้น อาจทำให้การพิจารณาคำร้องมีความล่าช้ามากขึ้น จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๓

มาตรา ๕๔

“มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร

หากคู่กรณีไม่ดำเนินการกระบวนการพิจารณาตามคำสั่งศาลหรือตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่พอใจที่จะแก้ไขและให้ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๕๔ มีลักษณะเดียวกับประมวลวิธีพิจารณาคความแพ่งอย่างไรก็ดี ความว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม” หมายถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรมแก่คู่กรณีสองฝ่าย จึงไม่ควรนำมาใช้กับศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลการใช้อำนาจของรัฐ และไม่มีหน้าที่ในการดูแลเกี่ยวกับเรื่องสิทธิของบุคคล

- ร่างรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดี ศาลรัฐธรรมนูญจึงควรพิจารณาคดีโดยใช้วิธีการแสวงหาความจริงให้ปรากฏและไม่ควรใช้วิธีการยกฟ้องคดีหรือยกคำร้องเนื่องจากคำฟ้องหรือคำร้องเคลือบคลุมเช่นเดียวกับคดีอาญา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ในการดูแลสิทธิและเสรีภาพของเอกชนหรือบุคคลที่เป็นประชาชนคนไทยด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีภารกิจสำคัญ คือ การดำเนินการให้บ้านเมืองเกิด
 ธรรมาภิบาล ศาลรัฐธรรมนูญจึงควรพิจารณาจุดประสงค์หรือสาระสำคัญของคำร้องมากกว่าการพิจารณา
 เนื้อหาของคำร้อง

นายสุพจน์ ไข่มุกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา
 หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า
 ศาลรัฐธรรมนูญมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ประชาชนผู้ที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญแตกต่างจากการพิจารณาคดีแพ่ง
 หรือคดีอาญาของศาลยุติธรรม หากเกิดกรณีคำร้องเคลือบคลุม ศาลรัฐธรรมนูญก็ควรมีหน้าที่เรียกให้ผู้ยื่น
 คำร้องมาชี้แจงจะเหมาะสมกว่าการยกคำร้อง ส่วนร่างมาตรา ๕๔ ควรมีหลักการว่า หากศาลรัฐธรรมนูญ
 พบข้อบกพร่องในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างไร ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องใช้ระบบไต่สวนเพื่อ
 แก้ไขข้อบกพร่องนั้นและไม่ควรพิจารณาคดีโดยนำเทคนิคการดำเนินคดีระหว่างเอกชนต่อเอกชนหรือ
 คดีอาญามาใช้ จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๔

มาตรา ๕๕

“มาตรา ๕๕ เมื่อศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี มีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้
 พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายใน
 ระยะเวลาที่ศาลกำหนด

เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ
 สำเนาคำร้องหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และให้นำความในมาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๙ มาใช้
 บังคับโดยอนุโลม

กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับสำเนา
 คำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้ถูกร้องไม่ตั้งใจที่จะยื่นคำชี้แจง และให้ศาลดำเนิน
 กระบวนพิจารณาต่อไป”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคำนึงถึงผู้ร้องที่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญ
 จะมีคำวินิจฉัยคดีด้วย จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๕

มาตรา ๕๖

“มาตรา ๕๖ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
 จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลและต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับ
 กับเรื่องเดิม โดยให้ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๕๖ มีหลักการที่เข้มงวดมากเกินไป เนื่องจาก
 กำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือการแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับ

อนุญาตจากศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ระบบไต่สวนเป็นการแสวงหาความจริง หากความจริงหรือข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นในขั้นตอนใดก็ควรนำมาใช้ในการพิจารณาคดีได้ จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๖

มาตรา ๕๗

“มาตรา ๕๗ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือเอกสารอื่นใด ระหว่างศาลกับคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้

เพื่อให้กระบวนการพิจารณาเป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นผู้ส่งหรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนและความเหมาะสมแก่ลักษณะเนื้อหาของเรื่องที่ทำกรติดต่อ รวมทั้งจำนวนและลักษณะของเอกสารหรือวัตถุอื่นที่เกี่ยวข้อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ส่งโดยโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นแทนหรือประกอบกันก็ได้

ในกรณีไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณีมีอำนาจสั่งให้นำเอกสารดังกล่าว ปิดไว้ ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่ง หรือที่ทำการศาล หรือให้ประกาศโดยวิธีอื่นใดตามที่ศาลหรือตุลาการประจำคดีเห็นสมควร และให้ถือว่าได้มีการส่งเอกสารโดยชอบแล้วนับแต่วันปิดหรือประกาศ

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่าร่างมาตรา ๕๗ มีหลักการให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการตามร่างมาตรา ๕๗

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างมาตรา ๕๗ อาจมีวัตถุประสงค์ให้มีการกำหนดตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญขึ้นมาและอาจมีการสร้างขั้นตอนกระบวนการต่างๆ ก่อนที่จะมีการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่ง จึงควรกำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามร่างมาตรานี้ และควรนำวิธีการส่งเอกสารของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาปรับใช้ด้วย จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๗

มาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๘ ในระหว่างการพิจารณาคดี ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับคดี โดยมีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นผู้ช่วยเหลือ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความคิดเห็นว่า ปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญไม่มีตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ แต่ศาลรัฐธรรมนูญมีแนวทางที่จะกำหนดตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญขึ้นมาในอนาคต

- ความว่า “ให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง” หมายถึงการดำเนินการในเรื่องใด

นายสุพจน์ ไช้มุกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ซึ่งแจ้งว่าศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีข้อยุติเกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ควรตัดร่างมาตรานี้ออก เนื่องจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรดำเนินการเองโดยไม่ต้องกำหนดให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นผู้ช่วยเหลือ จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๘

มาตรา ๕๙

“มาตรา ๕๙ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายสุพจน์ ไช้มุกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่าร่างมาตรา ๕๙ มีหลักการให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาคดีที่เป็นปัญหาข้อกฎหมายหรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคดีเกี่ยวกับการยุบพรรคการเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของพรรคการเมืองหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า หากศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการไต่สวนยังไม่เสร็จสิ้นแต่มีความเห็นว่ามีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะสามารถมีคำวินิจฉัยโดยไม่ต้องดำเนินการไต่สวนให้เสร็จสิ้นได้หรือไม่ จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๕๙

มาตรา ๖๐

“มาตรา ๖๐ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาลหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดบุคคลที่มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้

เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศแก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด

ประกาศตามวรรคสอง ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาล”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ควรกำหนดหลักการในตอนต้นของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ว่า ให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดี ส่วนความในวรรคหนึ่งความว่า “ศาลมีอำนาจกำหนดบุคคล” นั้น หมายถึงการกำหนดจำนวนบุคคลหรือไม่ จึงเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๖๐

มาตรา ๖๑

“มาตรา ๖๑ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานหลักฐานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ตามที่ศาลกำหนด

การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นในการอ้าง และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว

คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

พยานหลักฐานใดที่คู่กรณีไม่ได้แสดงไว้ในบัญชีระบุพยานหลักฐาน คู่กรณีไม่อาจนำเข้าสู่การพิจารณาคดีได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๖๑ มีหลักการเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งไม่ควรนำมาใช้กับระบบไต่สวน

- ศาลรัฐธรรมนูญไม่ควรใช้วิธีพิจารณาคดีเช่นเดียวกับการพิจารณาคดีแพ่งหรือคดีอาญาของศาลยุติธรรม

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมันจะใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาคดีและใช้วิธีพิจารณาคดีโดยเปิดเผยเพื่อแสวงหาความจริงให้ปรากฏ โดยอาจมีการนำสืบพยานที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายหรืออนุญาตให้ผู้ร้องมีทนายความมาช่วยเหลือในการดำเนินคดี ส่วนการออกคำสั่งไม่รับร้องไว้พิจารณานั้น ศาลรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมันจะเข้มงวดด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ในการออกคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ส่วนหลักการของร่างมาตรา ๖๑ อาจนำมาจากหลักการของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่ควรนำมาใช้กับการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งใช้ระบบไต่สวน

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความในวรรคหนึ่ง ความว่า “ณ ที่ทำการศาล” หมายความว่าอย่างไร ส่วนความในวรรคสองมีหลักการเช่นเดียวกับการอ้างพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีของศาลแพ่งและศาลอาญา จึงควรปรับปรุงความในวรรคสี่ให้สอดคล้องกับระบบไต่สวน และเสนอให้รื้อการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๖๑

มาตรา ๖๒

“มาตรา ๖๒ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน

ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ต่อศาลพร้อมสำเนาจำนวนเพียงพอตามที่ศาลกำหนด และหากคู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติมต้องกระทำก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น

การยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติม เมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล โดยผู้ขอต้องแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๖๒ มีหลักการเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงไม่ควรนำมาใช้กับระบบไตสวน และเสนอให้รอการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๖๒

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์